

VOORWOORD

Nederland kent een uitdaging: de kredietcrisis heeft al enige tijd geleden zijn intrede gedaan en de eerste effecten van een recessie worden zichtbaar. In tijden van recessie is het *vormgeven aan vernieuwing* essentieel. Juist nu moeten de handen uit de mouwen en moet worden geïnvesteerd in innovatie, vernieuwing en ontwikkeling van de beroepspraktijk. En juist dát is het speelveld van hogescholen.

Door te investeren in onderzoek dat direct toepasbaar is, door vorm te geven aan kennisontwikkeling welke bijdraagt aan de verbetering van de beroepspraktijk, door te investeren in innovatie bij bedrijven, of de ontwikkeling van de professie kunnen hogescholen een belangrijke rol spelen bij het keren van het tij.

Kennis uitwisselen, elkaar ontmoeten en ervaringen delen zijn essentieel bij het *vormgeven aan vernieuwing*. Graag laat ik mij vandaag inspireren door alle ontmoetingen met docenten, medewerkers van hogescholen, lectoren en studenten. Maar ook door te luisteren naar de uitdagingen van onze gasten van buiten het hbo, Nout Wellink, directeur van de Nederlandsche Bank, Roger van Bortel, voorzitter raad van bestuur Menzis en voorzitter van de denktank Leven Lang Leren, Ad Scheepbouwer, voorzitter raad van bestuur van KPN en Joop Sistermans, voorzitter van de adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid. Ik wens ook u een inspirerende dag!

Doekle Terpstra

Voorzitter HBO-raad

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	1
Leeswijzer	4
Plenair en podiumprogramma	6
Inhoud congresprogramma	8
Inhoud rondetafelbijeenkomsten	10

TRACK 1: DE DOORWERKING VAN ONDERZOEK IN HET ONDERWIJS

• inleiding	12
• workshops	14

TRACK 2: KENNISCIRCULATIE EN KENNISVALORISATIE DOOR HOGESCHOLEN

• inleiding	18
• workshops	20

TRACK 3: VORMGEVEN AAN ONDERWIJSVERNIEUWING

• inleiding	24
• workshops	26

TRACK 4: LEVEN LANG LEREN

• inleiding	30
• workshops	32

Etalages/digitale presentaties	36
Bijdragen studenten	44
HBO-Innovatieprijs 2009	48
Organisatie	49
Contactpersonen van deelnemende hogescholen	50
Advertenties	52

Legenda

De doorwerking van onderzoek in het onderwijs

Kenniscirculatie en kennisvalorisatie door hogescholen

Vormgeven aan onderwijsvernieuwing

Leven lang leren

Het programma voor het jaarcongres HBO-raad 2009 bestaat uit:

- Een openingsprogramma en slotprogramma in de Rotterdam Hall
- Congresprogramma in het Mees Auditorium
- Workshops in de diverse ruimtes, zie hiervoor de workshopbeschrijvingen in dit boekje en de borden in de hal
- Rondetafelbijeenkomsten in de Blue Room
- Etalages, een informatiemarkt en een Grand Café in de Shipping Hall

Van 10.50-15.20 uur vinden er podium- en workshoppresentaties plaats met een kort intermezzo tussen 12.00-12.45 uur.

De presentaties duren 70 minuten. U hoeft zich voor geen van de presentaties van te voren aan te melden: dit betekent dat u vrij bent zich bij de activiteit van uw keuze te voegen mits er nog plaats is. U kunt niet meer deelnemen wanneer een zaal vol is.

Op de markt in de Shipping Hall bevinden zich gedurende de hele dag:

- De etalages van diverse hogescholen
- Informatiestands van:
 - Lenovo
 - Loyalis
 - BMC
 - Zestor
 - Platform Bèta Techniek
 - SIA

PLENAIR EN PODIUMPROGRAMMA

dagvoorzitter: Wouke van Scherrenburg

10.00-10.40 UUR OPENINGSPROGRAMMA

ROTTERDAM HALL

- Muzikaal onthaal door studenten Codarts
- Welkom door Wouke van Scherrenburg, dagvoorzitter
- Korte inleiding van Doekle Terpstra, voorzitter HBO-raad
- Voordracht door dr. A.H.E.M. (Nout) Wellink, president van De Nederlandsche Bank
- Gedicht, gemaakt en voorgedragen door Lotte Jonker, student en huisdichter Windesheim

10.50-12.00 UUR HUIDIGE ARBEIDSOVEREENKOMST NIET MEER VAN DEZE TIJD!

MEES AUDITORIUM

- Mr. R.H.L.M. (Roger) van Boxtel, voorzitter raad van bestuur Menzis en voorzitter denktank Leven Lang Leren
- Coreferent : drs. C. (Karel) van Rosmalen, voorzitter college van bestuur Hogeschool Zuyd
- Discussie met de zaal onder leiding van Wouke van Scherrenburg

12.00-12.45 UUR LUNCH

SHIPPING HALL

12.45-13.55 UUR RAAK VERBINDT ONDERWIJS MET OMGEVING

MEES AUDITORIUM

- J.F. (Joop) Sistermans, voorzitter Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT)

- Coreferenten: prof.dr. M.S.H. (Mia) Duijnsteet, Hogeschool Utrecht en ir. M. (Mirjam) Huffstadt, Hogeschool Utrecht
- Discussie met de zaal onder leiding van Wouke van Scherrenburg

14.10-15.20 UUR VORMGEVEN AAN VERNIEUWING: HET WOORD IS AAN DE STUDENT

MEES AUDITORIUM

- Studenten: Lotte Kreike, Peter Popping, Jerry Snellink, Bart Verweij, Jeroen Waelpoel
- Discussie met de zaal onder leiding van Wouke van Scherrenburg

15.30-16.00 UUR PLENAIRE SLOTBIJeenKOMST

ROTTERDAM HALL

- Voordracht door A.J. (Ad) Scheepbouwer, voorzitter raad van bestuur van KPN

16.00-16.15 UUR UITREIKING HBO-INNOVATIEPRIJS 2009

ROTTERDAM HALL

- Door juryvoorzitter drs. J.W.A. (Ankie) Verlaan, voormalig lid van het college van bestuur Hogeschool van Amsterdam en Universiteit van Amsterdam

16.15 UUR AFSLUITING DOOR DOEKLE TERPSTRA EN BORREL

SHIPPING HALL

INHOUD CONGRESPROGRAMMA

10.50-12.00 UUR HUIDIGE ARBEIDSOVEREENKOMST NIET MEER VAN DEZE TIJD!

MEES AUDITORIUM

Kabinet en sociale partners staan voor een enorme uitdaging: voorkomen dat grote aantallen mensen werkloos worden vanwege de huidige crisis. Wat daarvoor onder meer nodig is, is het vervangen van de huidige arbeidscontracten door leerarbeidscontracten: een contract waarin zowel werkgever als werknemer structurele afspraken vastleggen over scholing. Deze contracten zijn gunstig voor werknemer, werkgever, economie en samenleving. Nu en in de toekomst.

Voordracht door mr. R.H.L.M. (Roger) van Bortel, voorzitter raad van bestuur Menzis en voorzitter denktank Leven lang leren

Coreferent: drs. C. (Karel) van Rosmalen, voorzitter college van bestuur Hogeschool Zuyd

12.45-13.55 UUR RAAK VERBINDT ONDERWIJS MET OMGEVING

MEES AUDITORIUM

Het praktijkgericht onderzoek van hogescholen dient zowel bij te dragen aan de vernieuwing van het onderwijs als aan de innovatie van de beroepspraktijk. Met het lectoraat en RAAK krijgt het praktijkgericht onderzoek van hogescholen langzamerhand gestalte. In de verdere ontwikkeling zal het effect op de innovatie in het werkveld aan belang toe gaan nemen. De vraag is vervolgens hoe dit zich zal gaan verhouden tot de bijdrage van het praktijkgericht onderzoek aan het onderwijs. Tijdens deze voordracht ligt de vraag voor hoe om te gaan met dit spanningsveld.

Voordracht door J.F. (Joop) Sistermans, voorzitter Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT)

Coreferenten: prof. dr. M.S.H. (Mia) Duijnstee, Hogeschool Utrecht en ir. M. (Mirjam) Huffstadt, Hogeschool Utrecht

14.10-15.20 UUR VORMGEVEN AAN VERNIEUWING: HET WOORD IS AAN DE STUDENT

MEES AUDITORIUM

Vernieuwingsprocessen krijgen meer draagvlak als alle betrokkenen 'gehoord' zijn. Dat geldt ook voor vernieuwingen in het onderwijs: door studenten te laten participeren kunnen dergelijke processen een stevige impuls krijgen en daardoor een grotere kans van slagen. Welke rol kunnen studenten spelen bij vernieuwingsprocessen? Hoe moet dat er in de praktijk uitzien? En hoe kunnen studenten gestimuleerd worden aan dergelijke processen deel te nemen? In dit laatste congresonderdeel vormen een paar prikkelende stellingen het uitgangspunt.

Enkele studenten zullen hierover in debat gaan, niet alleen met elkaar, maar vooral ook met de deelnemers in de zaal, aan wie telkens gevraagd wordt een standpunt over de stelling in kwestie in te nemen en met de studenten hierover van gedachten te wisselen.

Debat met studenten Lotte Kreike, Peter Popping, Jerry Snellink, Bart Verweij en Jeroen Waelpoel

INHOUD RONDETAfelBIJeenKOMSTEN

10.50-12.00 UUR GLOBALISERING EN INTERNATIONALE ARBEIDSMARKT - DE MOBIELE DOCENT: VERPLICHTING OF KANS?

BLUE ROOM

Door de globalisering en de internationale arbeidsmarkt (waar onze studenten vroeg of laat mee te maken krijgen) moeten hogescholen - zonder uitzondering - internationalisering tot speerpunt van hun beleid benoemen. Dit houdt onder meer in dat een internationale oriëntatie vanzelfsprekend tot het takenpakket van docenten gaat behoren, zodat zij vanuit hun eigen ervaringen de aldus verworven kennis kunnen delen met hun studenten. Een enkele hogeschool is al zover dat er een competentiematrix voor internationalisering voor docenten is opgesteld (bijvoorbeeld de Hanzehogeschool). Sommigen zullen hier geen brood in zien, anderen zullen het als een nieuwe kans beschouwen. Tot welke groep behoort u?

Moderator: E.R.M. (Els) Verhoef, lid college van bestuur De Haagse Hogeschool

12.45-13.55 UUR CURRICULA EN INTERNATIONALE ARBEIDSMARKT: VERPLICHTE INTERNATIONALE STAGES? OF TOCH NIET?

BLUE ROOM

Curricula van alle hogescholen passen zich constant aan aan de eisen van het werkveld om te waarborgen dat de werknemer van morgen met relevante kennis en vaardigheden de werkvloer betreedt. Om deze toekomstige werknemers de juiste bagage voor later mee te geven is het logisch dat een student een internationale stage loopt, gezien de kans dat hij of zij op enigerlei wijze met de internationale arbeidsmarkt in contact komt. Dit moet dus een verplicht onderdeel van alle curricula worden. Of toch niet? Zo ja, wat betekent dit voor de onderwijsorganisatie en -processen? En zo niet, waarom dan niet?

Moderator: H. (Henk) Mulders, voorzitter college van bestuur Hogeschool Edith Stein

14.10-15.20 UUR GEEN LECTORAAT ZONDER INTERNATIONAAL NETWERK

BLUE ROOM

Een volwaardig lectoraat heeft een internationale kenniskring. Hiertoe is het noodzakelijk strategische onderzoeksallianties met nationale en internationale partners (universiteiten, hogescholen, kennisinstellingen, mkb) aan te gaan. Dit netwerk heeft drie taken: het vergroten van het exportpotentieel van het mkb; praktijkgericht onderzoek doen met internationale partners; exporteren van kennis in het kader van ontwikkelingssamenwerking. Maar de grote vraag is: hoe dit te organiseren? Moet dit thematisch aangepakt worden of juist niet? Wat zijn de voors, wat zijn de tegens? Waar staat u?

Moderator: prof.mr.dr. H.M. (Huib) de Jong, lid college van bestuur Hogeschool Utrecht

In een recent rapport van de evaluatiecommissie lectoraten staat dat de instelling van lectoraten er toe heeft geleid dat de kwaliteit van kennis in de curricula centraler is komen te staan. Een moderne 'evidence based' beroepspraktijk vergt curricula die er toe bijdragen dat het onderzoekend vermogen van studenten wordt vergroot. Het doen van praktijkgericht onderzoek kan een belangrijke bijdrage leveren aan dit onderzoekend vermogen.

We zijn een aantal jaren verder en we kunnen ons de volgende vragen stellen:

- Hoe werkt onderzoek nu door in het onderwijs?
- Op welke wijze zijn studenten en docenten verbonden aan onderzoek?
- Hoe worden stages en afstudeeropdrachten verbonden met onderzoek?
- Hoe wordt vormgegeven aan die versterking van het onderzoekend vermogen van de student?
- Wat zijn good practices van lectoren en van docenten?

1. INNOVEREN BINNEN HANDBEREIK. EERDER, SNELLER EN BETER INNOVEREN IN DE MAAKINDUSTRIE.

Het onderhavige programma richt zich op de maakindustrie en heeft tot doel mkb-bedrijven in die sector te ondersteunen in het maken van de stap van strategie naar actie. Deze vraag vormt het uitgangspunt voor de ontwikkeling van het programma waarin studenten, docenten en ondernemers samen werken a) aan het realiseren van bedrijfsdoelen; b) aan professionalisering van studenten en docenten; c) aan kennisdeling en kennisontwikkeling; d) aan het vormen van netwerken. Het programma verbindt zo onderzoek, onderwijs en omgeving met elkaar.

Presentatoren dr. S.J.M. (Saskia) Harkema MBA en M. (Marcel) van Geffen, De Haagse Hogeschool

Locatie Diamond Room II

Tijdstip 10.50-12.00 uur

2. LEREN VAN ELKAAR

Het lectoraat Arbeidsparticipatie wil studenten niet 'opsluiten' in afzonderlijke onderzoeksprojecten. Een community of learning waarin studenten en docenten gezamenlijk optrekken in praktijkgericht onderzoek en innovaties is een mogelijke uitweg. We lichten dit toe met een video en een inleiding, maar zijn ook nieuwsgierig naar ervaringen elders.

Presentatoren Klazina Jongeling, Lars Klappe, Angelique Tieben, studenten Academie voor Sociale Studies; drs. W. (Willem) de Jonge, docent Academie voor Sociale Studies; dr. L. (Louis) Polstra: lector arbeidsparticipatie, allen Hanzehogeschool Groningen

Locatie Leeuwen Room I

Tijdstip 10.50-12.00 uur

3. TOEGEPAST ONDERZOEK: SCOREN OP DE DRIEHOEK: KENNIS, COMPETENTIES EN PRAKTIJK

U leert op welke wijze toegepast onderzoek is in te passen in een onderwijsblok van negen weken. Leer de binnenkomende vraag te onderscheiden naar competentie-, praktijk- en kennisvraag. Een promovendus smeert zijn onderzoek uit over vier jaar, op het hbo zijn we al blij met negen weken. Het kan!

Presentatoren E.F. (Lies) Oldenhof, Hanzehogeschool Groningen, Instituut voor Bedrijfskunde

Locatie Goudriaan Room I

Tijdstip 12.45-13.55 uur

4. WEG(-WIJS) MET DE KENNISKRING

De 'status aparte' van de onderzoekende docent is verleden tijd. Geen enkele docent kan zich nog aan deskundigheidsbevordering onttrekken. De uitdagingen in de praktijk als basis voor de school, en moderne thema's in de opleiding als basis voor een betere praktijk.

De workshop daagt deelnemers uit stelling te nemen ten aanzien van de integratie van onderzoek en onderwijs binnen het hbo.

Presentatoren dr. ir. J.P. (Joop) Pauwelussen, ir. A. (Arthur) Appelman, Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Locatie Leeuwen Room II

Tijdstip 10.50-12.00 uur

5. KENNISONTWIKKELING IN DE FRONTLINIE

De media weten het wel: jeugdcriminaliteit moet verminderen. Ook de regering wil dat. De jongeren zelf zijn de eersten die dit beamen en de betrokken professionals een goede tweede. Drie jeugdinstellingen, een hbo-opleiding en twee lectoren brengen deze wens dichterbij. Praktijkleren, onderzoek en organisatie-ontwikkeling gaan daarbij hand in hand.

Presentatoren drs. J. (Joyce) Cordus, docent/onderzoeker, lectoraat Werken in een justitieel kader Hogeschool Utrecht, drs. R. (Raymond) Kloppenburg, onderwijskundige/onderzoeker, drs. A. (Anneke) Menger, lector Werken in een justitieel kader Hogeschool Utrecht, twee studenten in de duale leerroute 'werken in justitieel kader' aan Hogeschool Utrecht, tevens pedagogisch medewerker bij De Heuvelrug, Den Engh of Overberg, een manager van een van de betrokken instellingen

Locatie Diamond Room II

Tijdstip 14.10-15.20 uur

6. DE WIJK VAN MORGEN

'De Wijk van morgen': studenten en bedrijfsleven creëren een inspirerende leer- en werkomgeving. Bij de toegang tot de wijk komt een rood omrand verbodsbod te staan: verboden voor fossiele brandstoffen. Geen druppel olie, geen zuchtje gas, geen brokje steenkool mag hier voorbij. De huizen in deze R&D-omgeving zullen niet aangesloten worden op het gas- of elektriciteitsnet. Misschien zelfs niet op het riool, geen waterleiding. Misschien komt er zelfs geen baksteen of cement aan te pas.

Presentatoren ir. L. (Ludo) Kockelkorn, R. (Rob) Winthagen, studenten Hogeschool Zuyd

Locatie Leeuwen Room I

Tijdstip 12.45-13.55 uur

7. HET 'NOVALAB': EEN ONDERZOEKSPLATFORM VOOR SCHOOL EN HOGESCHOOL

In de masteropleiding 'Special Educational Needs' van Fontys OSO ontwikkelen jaarlijks 1600 (dual) studenten kennis door middel van praktijkgericht onderzoek binnen de eigen school. Deze kennisontwikkeling biedt bijzondere kansen voor scholen én hogeschool. Met behulp van het innovatieve praktijkvoorbeeld van het 'Novalab' (vmbo, Amsterdam) worden mogelijkheden van dergelijk onderzoek in, door en voor de school gezamenlijk verkend.

Presentatoren drs. N. (Nico) Schouws, drs. F. (Frank) Cornelissen, Fontys OS; K. (Karen) Slot, Nova College

Locatie Penn Room II

Tijdstip 14.10-15.20 uur

Niet alleen kennisinstellingen hebben kennis. Kennis is ook aanwezig in de beroepspraktijk. Kennisontwikkeling is een circulair proces waarbij samenwerking met de praktijk en het actief zijn in uitdagende netwerken van wezenlijk belang zijn voor innovaties in de beroepspraktijk. Hogescholen ontleen hun kracht en hun maatschappelijke opdracht juist aan vormen van onderzoek die daar goed bij aansluiten. Onderzoek dat praktijkgericht is, onderzoek dat plaatsvindt in samenwerking met de beroepspraktijk, onderzoek in netwerken, onderzoek vanuit het idee dat zowel de hogeschool als de beroepspraktijk over kennis beschikt die bijdraagt aan innovatieve toepassingen in bedrijfsleven en in het publieke domein.

Presentaties over deze track kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de volgende vragen:

- Welke 'evidence based practice' is door de hogescholen tot nu toe opgedaan?
- Wat zijn de ervaringen, welke lessen zijn er geleerd?
- Wat zijn goede voorbeelden van praktijkgericht onderzoek, van RAAK-projecten, van projecten waarin lectoren, docenten en/of studenten deelnemen.
- Hoe moet het, hoe kan het, of... hoe moet het niet, hoe kan het niet?

8. SCHOOLMAATSCHAPPELIJK WERK ONLINE: NAAR NIEUWE VORMEN VAN ADVIES EN HULPVERLENING AAN LEERLINGEN

Presentatie van de interactieve webomgeving die leerlingen informatie biedt over een veelheid aan onderwerpen en hen de mogelijkheid biedt om via chat en e-mail contact te leggen met hun schoolmaatschappelijk werker. Resultaten van het actieonderzoek worden besproken en er is gelegenheid tot discussie over aspecten met betrekking tot internet en hulpverlening.

Presentatoren J. (Jos) Fransen MSc, R. (Remmelt) Veenkamp,
J. (Jacqueline) van Aalst; Hogeschool INHolland

Locatie Diamond Room I

Tijdstip 10.50-12.00 uur

9. PACT OP ZUID: WAAROM ACCEPTEREN ZE DIT ADVIES?!

Bij stedelijke vernieuwing zijn meerdere partijen belanghebbend: gemeente, corporaties en lokale organisaties. In Rotterdam Zuid wordt hierbij teamwork georganiseerd. De vraag is: welke informatiesystemen zijn in te zetten om het besluitvormingsproces te rationaliseren? Hoe zorg je dat zo'n systeem acceptabel is voor alle partijen? Een goed voorbeeld staat centraal.

Presentatoren dr. F. (Frans) Spierings, drs. M. (Marina) Meeuwisse,
R. (Roger) van der Kamp; Hogeschool Rotterdam

Locatie Goudriaan Room I

Tijdstip 10.50-12.00 uur

10. SOLAR CHALLENGE: VAN WERELDBEROEMDE MISLUKKING TOT SUCCESVOLLE INNOVATIE HOTSPOT

Hoe kan een hogeschool zich ontwikkelen tot regionaal kenniscentrum op het gebied van elektrisch varen en zonneceltechnologie? Hoe kan een dramatische mislukking worden omgezet in een daverend succes? U wordt meegenomen in de complexiteit én de kansen die er liggen door samen met anderen te werken aan radicaal nieuwe innovaties.

Presentatoren ir. P. (Peter) Joore, drs. A.J.M. (Anton) Wachter, ing. E. (Ernst-Jan) Voerman, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, Lectoraat Open Innovatie, Kenniscentrum Jachtbouw

Locatie Penn Room II

Tijdstip 10.50-12.00 uur

11. SAMEN SCHOLEN ONTWIKKELEN. SAMENWERKING TUSSEN HOGESCHOOL EN BASISCHOOL IN DE ONTWIKKELING VAN SCHOLEN ALS PROFESSIONELE LEERGEMEENSCHAPPEN.

In de presentatie worden de resultaten besproken van een praktijkonderzoeksproject naar scholen als professionele leergemeenschappen. Het project leverde een aantal bruikbare inzichten op over het verloop van die ontwikkeling, over effectieve interventies en over de rol van de schoolleider. Ook wordt een aantal instrumenten gepresenteerd, bruikbaar bij de schoolontwikkeling.

Presentatoren prof. dr. E. (Eric) Verbiest, drs. M. (Mirjam) Timmerman, Fontys Hogescholen; H. (Hans) van de Langenberg, directeur basisschool

Locatie Captain's Lounge

Tijdstip 12.45-13.55 uur

12. HET INNOVATIELAB: EEN ACTIEVE VORM VAN KENNISTRANSFER

In het InnovatieLab, een SIA/RAAK-programma, werken 80 studenten van drie techniekopleidingen samen met ondernemers aan actuele innovatievragen uit de praktijk; ondersteund door een nieuwe werkwijze en uitgebreide prototyping-faciliteiten. Hoe de samenwerking is georganiseerd, welke rol onderzoek daarbij speelt en wat dit vergt van én teweegbrengt in het onderwijs wordt besproken aan de hand van een film en een casepresentatie.

Presentatoren ir. I.F. (Inge) Oskam, A.M. (Antoine) van Dongen, Hogeschool van Amsterdam

Locatie Goudriaan Room I

Tijdstip 14.10-15.20 uur

13. HOE(ZO) VOLWASSEN? BEST PRACTICES IN RAAK-JEUGD ONDER DE LOEP

RAAK Begeleid en beschermd wonen voor jeugdigen, afgekort RAAK-Jeugd is een voorbeeld van een geslaagd RAAK-project dat zich in de afrondingsfase bevindt. Binnen het consortium is in anderhalf jaar ruime ervaring opgedaan over hoe het moet, hoe het kan of ...hoe het niet moet, hoe het niet kan. Aan de hand van dit RAAK-voorbeeld wordt de kennisontwikkeling geschetst als een circulair proces waarbij wisselwerking met de praktijk en het actief zijn in uitdagende netwerken van wezenlijk belang zijn voor innovaties in de beroepspraktijk. Niet alleen kennisinstellingen hebben kennis. Kennis is ook aanwezig in de beroepspraktijk. Er wordt ingegaan op de vraag hoe partijen elkaar in de kenniscirculatie vinden en versterken.

Presentatoren dr. G.A. (Gerialien) Holsbrink-Engels, drs. J. (José) te Walvaart, Saxion Hogescholen; drs. K. (Karin) van Oijen, RIBW Oost-Veluwe (volwassen GGz); drs. M. (Marlijn) Dompeling, Hoenderloogroep (Jeugdzorg)

Locatie Leeuwen Room II

Tijdstip 12.45-13.55 uur

Bijdragen aan innovatie is niet goed mogelijk zonder ook te investeren in sociale innovatie en dus in vernieuwing binnen de eigen organisatie. Dat geldt voor het bedrijfsleven maar ook voor de publieke sector. Onderwijsinnovatie heeft daarbij zowel betrekking op de inhoud als op de organisatie van het onderwijs, de studiebegeleiding, de roostering etc. Dit stelt kwaliteitseisen aan de organisatie en legt meer verantwoordelijkheid bij de inhoudelijke dragers van het onderwijs: de docenten en lectoren.

De invalshoek van deze derde track is de manier waarop onderwijsvernieuwing binnen een gemeenschap van professionals en studenten gestalte kan krijgen.

Presentaties over dit thema kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de volgende vragen:

- Welke condities zijn belangrijk voor onderwijsvernieuwing die op draagvlak kan rekenen van docenten en studenten?
- Wanneer en hoe betrek je het werkveld hierbij?
- Wat voor eisen stelt dit aan modern onderwijskundig leiderschap?
- Wat kunnen we leren van elkaars ervaringen?

14. DE BIRKMAN ALS BASIS VOOR LEREN TE LEREN EN EEN LEVEN LANG LEREN

Hotelschool Den Haag heeft zich tot doel gesteld een betere aansluiting te krijgen bij het zelfsturende vermogen van de student. De Hotelschool wil daarvoor de docent als professional in de zelfsturing van zijn ontwikkeling meer competent maken. In de presentatie zal in het bijzonder ingegaan worden op het gebruik van de Birkmantest hiervoor.

Presentatoren dr. R.J. (Robert Jan) Blomme, drs. B. (Barbara) Gemen,
Hotelschool Den Haag

Locatie Goudriaan Room II

Tijdstip 10.50-12.00 uur

15. INTERNATIONALISERING INTERNALISEREN

Onderwijsinternationalisering: nodig, belangrijk, leuk. Maar ook: lastig, traag, complex. Hoe krijgen we internationalisering nu werkelijk ingebed in de dagelijkse onderwijspraktijk? Met andere woorden: hoe internaliseren we internationalisering? Tijdens de workshop wordt een instrument gepresenteerd dat internationalisering als integraal onderdeel van de gehele leeromgeving benadert; lastig, traag en complex valt best mee!

Presentator S. (Sandra) Reeb-Gruber Msc, Hogeschool INHolland

Locatie Captain's Lounge

Tijdstip 10.50-12.00 uur

16. SAMEN WERKEN AAN ONDERWIJSVERNIEUWING: HET ATELIER ALS INSPIRERENDE WERKVORM

Het Atelier is een werkvorm om te leren van innovatieprojecten. In het Atelier komen 'kunstenaars' uit die projecten samen om elkaar te inspireren, ervaringen uit te wisselen, kennis te delen en elkaars 'kunstwerken' te reviewen. Hun ervaringen worden door kritische beschouwing op een hoger niveau gebracht en omgezet in handreikingen.

Presentatoren dr. L. (Lucie) Lolkema, drs. R. (Rien) van Stigt,
Hogeschool Utrecht, faculteit Natuur en Techniek

Locatie Goudriaan Room II

Tijdstip 12.45-13.55 uur

17. TWEE VOOR DE PRIJS VAN ÉÉN: BI-DIPLOMERING IN EEN HONOURS PROGRAMMA HBO-V

Onlangs is Hogeschool Zuyd in samenwerking met vijf Limburgse ziekenhuizen gestart met een nieuwe opleidingsvariant binnen Verpleegkunde (HBO-V). In de nieuwe variant wordt de opleiding HBO-V gecombineerd met de opleiding tot OperatieAssistent of AnesthesieMedewerker. De eerste twee jaar van de opleiding zullen de studenten fulltime studeren; daarna wordt de studie gecombineerd met een leerarbeidsovereenkomst. Hogeschool Zuyd heeft met deze opleiding en dit honours programma een landelijke primeur.

Presentatoren drs. A. (Annelies) Geerbex, A.L.C. (Ad) van Outvorst,
Hogeschool Zuyd

Locatie Penn Room I

Tijdstip 14.10-15.20 uur

18. PERSOONLIJK LEIDERSCHAP: PRACTICE WHAT YOU PREACH

Het programma Persoonlijk Leiderschap draagt bij aan het ontwikkelen van competenties van studenten op dit gebied. De sprekers presenteren de opzet van het programma en delen graag de opgedane ervaringen. Daarna zal aan de hand van stellingen ingegaan worden op de betekenis van Persoonlijk Leiderschap voor de eigen organisatie.

Presentatoren drs. R. (Richard) Boon, drs. R. (Rita) van Deuren, G. (Geert) van Seeters, Fontys Hogeschool Marketing Management

Locatie Diamond Room II

Tijdstip 12.45-13.55 uur

19. PAKKENDE VORM!

Niet zo: krijtstreepjes, grafieken, winkelstraten. Maar zo: aansprekende, leerzame beelden. Studenten Visuele communicatie en Economie gingen op zoek naar de kunst van het verbeelden bij de opzet van studiemateriaal. Ervaar in de workshop 'the wealth of images' en verduidelijk de werkelijkheid met beelden in een pakkende vorm.

Presentatoren drs. D. (Dorien) Doornebos-Klarenbeek, Fontys Lerarenopleiding Tilburg; A. (Anno) Fekkes, Fontys Academie voor Beeldende vorming, Visuele communicatie

Locatie Diamond Room I

Tijdstip 12.45-13.55 uur

20. DOE DE WAVE! EN MAAK HET VERSCHIL

U wordt in deze workshop meegenomen in een interactieve uitwisseling. Best practices met creatieve en verrassende werkvormen en instrumenten! Doe mee aan de WAVE en maak het persoonlijke professionele verschil om de studenten van nu te verleiden tot het bepalen en innemen van hun toekomstige positie op de arbeidsmarkt.

Presentatoren N. (Nevzat) Cingoz, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, vakgroep FGM; M. (Marjan) Timmer, AndersVeranderen

Locatie Leeuwen Room I

Tijdstip 14.10-15.20 uur

Terwijl de politiek het belang van het leven lang leren al jaren onderkent, blijft de feitelijke ontwikkeling sterk achter bij de gewenste. Dit geldt ook voor de hogescholen. Het is zelfs zo dat het aantal studenten van dertig jaar of ouder alleen maar afneemt!

De vraag 'hoe komt dat' is relevant, maar zeker zo belangrijk is de vraag naar good practices op het terrein van een leven lang leren. Er valt immers nog veel te leren op dit gebied.

De hogescholen worden in deze vierde track uitgenodigd voorbeelden te geven van een aanbod aan scholing op het terrein van 'een leven lang leren'.

- Hoe is dit aanbod tot stand gekomen?
- Hoe verhoudt dit zich tot het bestaande onderwijs voor jongere studenten?
- Tegen welke belemmeringen loop je aan in het kader van een leven lang leren?
- Welke oplossingen kunnen tot een doorbraak leiden?
- Welk type samenwerking met het werkveld is noodzakelijk voor een succesvol aanbod?

21. EVC= ACCENT OP UW TALENT!

Voor veel mensen betekent het Ervaringscertificaat eindelijk waardering voor wat ze allemaal aan kennis en ervaringen hebben opgebouwd. Alle deeltijdopleidingen binnen de Hanzehogeschool Groningen gebruiken dezelfde erkende EVC-procedure om te komen tot het Ervaringscertificaat (of EVC-rapportage). In deze workshop wordt zowel de positieve kant van de individuele kandidaat als die van de werkgever (bedrijven/organisatie) belicht. Een EVC-kandidaat komt uitgebreid aan het woord. Hij vertelt hoe hij het maken van de Quickscan, het samenstellen van een portfolio en het Criterium Gericht Interview heeft ervaren. Wat heeft het doorlopen van het EVC-traject nu bijgedragen aan de loopbaan/carrière van deze kandidaat?

Presentatoren drs. W.E. (Annemieke) ter Borg-Spitholt, J. (Tina) Klok, G. (Gjalt) Bosma (EVC-kandidaat), Hanzehogeschool Groningen

Locatie Penn Room I

Tijdstip 10.50-12.00 uur

23. FAMILIE ALS BONDGENOOT: DE KUNST OM ERVARINGEN TE LATEN SPREKEN

Familieleden van cliënten met ernstige psychiatrische problemen zijn lange tijd gezien als oorzaak van deze problematiek. Familieleden werden buiten de hulpverlening gehouden. In 'Familie als bondgenoot' worden authentieke ervaringen van cliënten en hun familieleden verdiept en naar thema in lesvorm overgebracht aan hulpverleners. Doel is om een gelijkwaardiger verhouding van cliënten, hun familie en de hulpverlening te bewerkstelligen.

Presentatoren drs. J.W.P. (Jean) Knooren, associate lector Fontys Hogeschool Sociale Studies; F. (Frans) Wittenberg, familieorganisaties; J. (Jacqueline) Melman, cliëntervaringsdeskundige; drs. H. (Henk) Fox, psycholoog GGzE/professional

Locatie Penn Room II

Tijdstip 12.45 -13.55 uur

24. MET INSPIRATIE EN BEZIELING! EEN SUCCESVOLLE SAMENWERKING TUSSEN SAXION EN RENTRAY (JUSTITIËLE JEUGDINRICHTING)

De workshop 'Met inspiratie en bezieling!' gaat op een creatieve manier in op bundeling van krachten van Saxion en Rentray waarbij de bezieling vanuit beide partijen leidt tot kwaliteitsverbetering op vele fronten. Kenniscirculatie, praktijkgerichtheid, competentieontwikkeling en maatwerk zijn de kernwoorden waar het in deze workshop om gaat. U gaat geïnspireerd naar huis.

Presentatoren drs. M.H. (Margreet) Engelhart-Sjouw, Saxion Academie Mens en Maatschappij; drs A. (Annebeth) Mosterd, Rentray

Locatie Captain's Lounge

Tijdstip 14.10-15.20 uur

25. LEONARDO DA VINCI LIFE LONG LEARNING PROJECT: VOCATIONAL QUALIFICATION TRANSFER SYSTEM 2.

Door samenwerking van diverse mbo-scholen, hbo-scholen en kwalificatie-instituten uit Europa wordt een competentiematrix opgesteld voor een elektrotechnicus. Dit model verhoogt de transparantie van beroepscompetenties. Aan de hand van een voorbeeldmodel voor mechatronica zal de discussie gevoerd worden over beoogde voordelen en mogelijkheden voor uitbreiding naar andere beroepsgroepen.

Presentator C.H. (Collin) Prumpeler, Avans Hogeschool, Academie voor Industrie en Informatica

Locatie Leeuwen Room II

Tijdstip 14.10-15.20 uur

26. MAKING THE MATCH

Kennistransfer wordt door het hoger onderwijs vaak begrepen als het in de markt zetten van het aanbod, de zogenaamde product-out benadering. De RegioRegisseur Haaglanden kiest voor een andere aanpak. De vraag van de markt wordt actief opgespoord, gearticuleerd, uitgezet bij de meest geschikte academie en de beantwoording wordt bewaakt.

Presentatoren drs. A.C.H. (Adwin) van Dijke, P. (Phé) Engberts,
De Haagse Hogeschool

Locatie Goudriaan Room II

Tijdstip 14.10-15.20 uur

27. ADMISSION ASSESSMENT FOR INTERNATIONAL APPLICANTS; HET REGULEREN VAN DE INSTROOM VAN INTERNATIONALE STUDENTEN

'Er kleven fikse risico's aan het werven van buitenlandse studenten', meldt de inspectie van het onderwijs. Stenden hogeschool deelt in deze workshop haar ervaringen in het werven van buitenlandse studenten en presenteert op interactieve wijze samen met het NOA een nieuw instrument dat helpt de kwaliteit van instroom te vergroten.

Presentatoren drs. E.W. (Wendy) van de Kragt, adviseur/psycholoog NOA-VU;
J. (Jacqueline) Rietveld MA, lecturer Careerpsychology Personeel
& Arbeid (HRM), Stenden hogeschool

Locatie Penn Room I

Tijdstip 12.45-13.55 uur

28. EVC-INTAKE, DE BASIS VAN SUCCES BIJ LLL

Een moment van stilstaan is nodig om succesvol te kunnen doorgeleiden. In deze workshop maakt u kennis met het intake-instrumentarium van Fontys Hogescholen. Deze workshop start met de positionering van het intakegesprek binnen het EVC-traject waarbij de instrumenten worden toegelicht. Vervolgens zal een demonstratie worden gegeven van een intake-gesprek. Aan u wordt gevraagd de informatie uit de demonstratie te koppelen aan de twee instrumenten. Vervolgens komen we tot een uitspraak over de verwijzing naar het profiel dat het meest inspirerende loopbaanperspectief voor de kandidaat biedt.

Presentatoren drs. M.J.G.A. (Marijke) Moonen, B.A.G. (Bert) Bouwman, Fontys
Hogescholen

Locatie Diamond Room I

Tijdstip 14.10-15.20 uur

1. DE MINOR DAS, MEER DAN ZWART WIT

De minor DAS levert een structurele bijdrage aan het verwerven van het competentieprofiel Applied Science. De student kiest, zes keer, een onderwerp, maakt zich de vastgelegde basiskennis eigen, stelt zich een onderzoeksvraag en lost deze op. De minor maakt individuele studieroutes mogelijk en is geschikt om het curriculum te actualiseren.

Presentatoren ir. H.M.S (Hub.) Wedershoven, drs. A.J.M. (Ad) Goossens, twee studenten, Fontys Hogeschool Toegepaste Natuurwetenschappen

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

2. ASSESSEN IS OOK EEN KUNST

De opleiding Applied Science kent verschillende toetsvormen: kennistoetsen, OverAll-toets, casus/kennistoets. Zoveel mogelijk worden beroepskritische situaties als uitgangspunt voor de toetsen gebruikt.

Binnen de drie assessments komen aan de orde: portfolio-assessment via N@tschool, performance-assessment en criteriumgericht interview.

Presentatoren drs. A.J.M. (Ad) Goossens, ir. H.M.S (Hub.) Wedershoven, twee studenten, Fontys Hogeschool Toegepaste Natuurwetenschappen

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

3. INTERNATIONALISERING, EEN VAK APART

De opleiding verpleegkunde richt zich zowel met betrekking tot het binnenschoolse als het buitenschoolse curriculum op internationalisering. De opleiding biedt vanaf het derde leerjaar verschillende stagemogelijkheden aan in en buiten Europa. Tevens is het voor studenten mogelijk om in hun vierde jaar het programma Global Nursing te volgen en hun afstudeerstage en afstudeerproject uit te voeren in het buitenland. In de etalage wordt een indruk geboden van de wijze waarop de opleiding aan internationalisering vorm geeft en op welke wijze het programma zich door opgedane ervaringen steeds verder heeft ontwikkeld.

Presentatoren drs. L. (Liesbeth) Geuze, R. (Robertha) Langenberg-Klok MScN, Gereformeerde Hogeschool Zwolle, Academie Zorg en Welzijn, Health Care

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

4. INSPIREREN TOT LEREN

Onderwijs is het faciliteren van leren. Dat gebeurt op Pabo Veghel, waar sinds twee jaar docenten en studenten samen onderwijs maken en samen leren. Onder begeleiding van een lector wordt een ideale leeromgeving gecreëerd, zodat studenten de beroepspraktijk en beroepskennis als een geheel ervaren en innovatief weten samen te werken.

Presentatoren dr. P.J. (Peter) Teune, lector, G. (Gerda) van Puijenbroek, M. (Martien) Wouters, Fontys Pabo Eindhoven/Veghel

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

5. LIVING TOOLBOX: LATEN VERLEIDEN

U als docent krijgt vernieuwende werkvormen en instrumenten om uw studenten te verleiden tot leerprestaties. Doe mee aan het ontwerp van de leervraag van nu. Dit is uw persoonlijke uitnodiging!

Presentator drs. A. (Anouk) Liebrand-Hermans

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

6. LEREN? VAN LEVENS(LOOPBAAN)BELANG! EVC EN MAATWERK

De ervaring van Fontys Hogescholen met EVC en maatwerk:

1. Hoe maken we de klant bewust wat EVC voor hem kan betekenen?
De meerwaarde van EVC in de volle breedte.
2. Kijk eens hoe het mij vergaan is na een EVC-traject.
10 Loopbaan- en opleidingspaden na EVC.
3. Wat wordt er losgemaakt in een organisatie met EVC?
De neveneffecten van EVC in kaart gebracht.

Presentatoren L. (Loes) Ploegmakers, A.B.M. (Janneke) Vollebergh-Barbiers,
Fontys Hogescholen

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

7. EEN LEVEN LANG COMPETENT DOORSTROMEN

Bij competentiegerichte opleidingen is het organiseren van in/doorstromen met EVC's eenvoudig!? Helaas is de praktijk weerbarstiger. De demonstratie betreft ervaringen met competentiewaardering bij doorstroom (mbo → hbo) en EVC trajecten en de applicatie die het volledige EVC traject ondersteunt inclusief het inrichten en beoordelen van een digitale portfolio.

Presentatoren drs. J.J.M.H. (José) Eggink, Hanzehogeschool Groningen,
ir. P. (Pentcho) Bodegom, Sobit Wageningen

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

8. HBO KENNISBANK, ONMISBARE KENNISSCHAKEL 2.0

Een zeer bruikbaar instrument om het proces van kenniscirculatie digitaal te ondersteunen, is HBO Kennisbank. HBO Kennisbank geeft toegang tot scripties, publicaties en leermiddelen. Tijdens deze presentatie maakt u kennis met HBO Kennisbank en de praktijkervaringen tot nu toe met lectoren, studenten, docenten en medewerkers uit de beroepspraktijk. Ook worden er ideeën aangereikt over de wijze waarop u binnen uw organisatie HBO Kennisbank kunt inzetten ter ondersteuning van de kenniscirculatie! De presentatie wordt georganiseerd door Fontys Hogescholen, De Haagse Hogeschool, Avans Hogescholen en Saxion. Deze vier hogescholen hebben het afgelopen jaar samengewerkt in een SURFproject over HBO Kennisbank met als titel: Experts en Expertise Vinden en Verbinden (E2V2).

Presentator D.R.J.M. (Desirée) van den Bergh, Fontys Hogescholen

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

9. HET VOORBEREIDEND JAAR ANDERSTALIGEN: SCHAKEL NAAR HET HOGER ONDERWIJS; DE INDIVIDUELE LEERWEG VOOR HOOGOPGELEIDE ANDERSTALIGE VOORBEREIDERS

Het schakeljaar Voorbereidend Jaar Anderstaligen wil buitenlandse (niet-westerse) studenten voldoende toegerust laten instromen in het Nederlandstalige hoger onderwijs. De etalage toont het studieprogramma van het VJA dat aansluit bij niveau en taalgebruik van de student, gericht op voor de gewenste hbo-opleiding te ontwikkelen competenties. Docenten en (oud-)studenten geven toelichting.

Presentatoren drs. M.S. (Mariska) Paalman-Ansink, docent en coördinator, drs. A. (Annemiek) van Breugel, docent en studiebegeleider, M. (Margreet) van Til, docent, Yulia Tsybulyak, oud-studente VJA, studente MER, andere (oud-)VJA-studenten, Saxion hogescholen

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

10. GEEF MIJ DIE 'COP-ZORG!'

Een nieuwe en toegankelijke digitale Community Of Practice (COP) omgeving voor professionals in de zorg die het uitwisselen van professionele kennis en ervaring ondersteunt.

Presentatoren G. (Grieteke) Kleinhuis, docente, M. (Martin) Kuipers en Jurriaan Mous (Lable), studenten CMD (Noordelijke Hogeschool Leeuwarden) in samenwerking met professionals uit de zorg en docent(en), Talmalectoraat (NHL instituut Z&W)

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

11. LIFESCIENCES AND TECHNOLOGY GEEFT PRAKTIJKGERICHT ONDERWIJS!

Studeren bij je 'toekomstige werknemer' onder begeleiding van docenten en projectengineers. Lifesciences and technology (een samenwerkingsverband tussen VHL en NHL) heeft een R&D-afdeling opgericht waar projectengineers samenwerken met studenten en docenten aan projecten uit het mkb. Dit gaat zo goed dat tegenwoordig ook multinationals bij deze afdeling aan de deur kloppen.

Presentatoren R. (Rob) Elzinga, Bsc Biotechnology, M. (Martijn) Visser, Bsc Chemische technology, Van Hall Larenstein, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

12. DROSTE-EFFECT VAN ONDERZOEK IN ONDERWIJS

De bijdrage zal ingaan op het Project Onderzoek, waarin drie pijlers centraal staan:

1. onderzoeksvaardigheden curriculum, 2. docentensholing en -coaching, 3. train-de-trainer.

Het gaat om een vernieuwende en integrale aanpak op het gebied van onderzoeksvaardigheden op het hbo. Doel van de presentatie is te inspireren tot integrale aanpak bij de ontwikkeling en implementatie van vaardigheden voor praktijkonderzoek, waarbij de hele keten student-docent-train-de-trainer een rol speelt.

Presentator drs. M.A. (Miriam) Losse, Saxion Hogescholen

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

13. COMMUNICATION & MULTIMEDIA DESIGN NHL: VRAAGSTURING IN BEDRIJF

Studenten CMD, ondernemers en kunstenaars bundelen hun krachten in RAAK-SIA-projecten, waarin ze samen innovatieve concepten bedenken en producten in de markt zetten. De partners presenteren u graag hun resultaten! Communication en Multimedia Design aan de NHL werkt competentiegericht, vraag- en praktijkgestuurd. Dit onderwijsconcept is door de NVAO als excellent beoordeeld.

Presentator J. (Jooske) Haije, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

14. PRAKTIJKONDERZOEK DOOR KENNISKRINGEN: DE INTEGRATIE VAN PRACTICE BASED EVIDENCE EN EVIDENCE BASED PRACTICE

In deze etalage staat de cocreatie tussen onderzoekers van kenniskringen en professionals uit de praktijk centraal. Uitgangspunt is de behoefte van professionals hun werk te innoveren. Evidence based practice en practice based evidence vullen elkaar aan.

Presentator dr. H.J.M.F. (Henk) Smeijsters, Hogeschool Zuyd

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

15. DE WIJK VAN MORGEN

Studenten en bedrijfsleven creëren een inspirerende leer- en werkomgeving!

- Duurzaam
- Energieneutraal
- Cradle 2 Cradle

Presentator R. (Rob) Winthagen, Hogeschool Zuyd

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

BIJDRAGEN VAN STUDENTEN

1. MIRRE VALKENBURG

Zangeres Mirre Valkenburg, studente van de afdeling wereldmuziek van Codarts, Hogeschool voor de Kunsten, gaat in haar benadering van de tangomuziek terug naar hoe het ooit begon. Met als begeleiding slechts een gitaar bereikt zij met haar ingetogen geluid een maximum aan expressie. Twee tangodansers bewegen op de verhalen in de muziek. Mirre zingt achtereenvolgens een milonga, een wals en een pure tango.

Uitvoerenden Mirre Valkenburg, studente Codarts, Hogeschool voor de Kunsten, afdeling wereldmuziek en nog twee studenten

Locatie Rotterdam Hall

Tijdstip 9.45-10.05 uur

2. LOTTE JONKER

Lotte Jonker is huisdichter van Windesheim. Zij heeft een gedicht geschreven over het thema van het jaarcongres en draagt dit tijdens het congres voor.

Presentator Lotte Jonker, student Windesheim

Locatie Rotterdam Hall

Tijdstip 10.45 uur

3. ALPE D'HUZES

Samen met andere studenten van de opleiding SM&O verwezenlijk ik een project voor de Alpe d'HuZes (voor KWF Kankerbestrijding). Zeven studenten gaan zelf zes keer de Alpe d'Huez op fietsen. Wij zetten onze competenties als aankomend sportmanager in om zoveel mogelijk geld in te zamelen!

Aan de hand van een filmpje laten wij de bezoekers van het jaarcongres ons project zien: http://www.youtube.com/watch?v=OJD2VRjJG_g. Hieraan voorafgaand schetsen wij 'op de fiets' kort het kader waarin het project plaatsvindt.

Presentatoren Tom Oosterwegel, Daan Modderman, Hogeschool van Amsterdam opleiding Sport, Management & Ondernemen (SM&O)

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

4. DE BULLETPROJECT

Presentatie van de BulletBox door de studentcompany, Kellar Innovative Products, die het product heeft ontwikkeld, eerst in eigen huis maar vervolgens met partners uit veel segmenten van de markt.

Het hele proces (van ontwikkelen → markt verkennen → partners zoeken → onder licentie laten produceren → verkoop/marketing) zal worden toegelicht.

Presentatoren Jasper de Vries, Martijn Verhoeven, Jeroen Trietsch, Marion van der Heijden, Paul Vogels, Ian Reijnders, Dirk van As, Avans Hogeschool

Locatie Shipping Hall

Tijdstip 10.00-16.00 uur

5. TENTOONSTELLING ONDERWIJS ANDERS

De tentoonstelling bestaat uit tien grote fotocollages. Studenten geven in deze collages betekenisvolle momenten weer die ze in de minor Onderwijs Anders hebben meegemaakt. Deze minor is erop gericht om studenten op allerlei manieren beelden te geven van hoe het onderwijs is beweging is, met als doel hun eigen visie op het onderwijs helder te krijgen.

Exposanten Myrte Hayes, Nancy Leijendekkers, Mascha de Kwaadsteniet, Kimberly van Gemonden, Chantal de Rooi, Kim Slemmer, Kelly Bakker, Marianne van Duinhoven, Yvonne Focke, studenten; P. (Pim) de Kort, docent beeldende vorming, H. (Hilde) Amse, docent pedagogiek/rekenen en wiskunde, Pabo Almere

BIJDRAGEN DOOR STUDENTEN

Locatie Shipping Hall
Tijdstip 10.00-16.00 uur

6. THE BOX PROJECT

Deze etalage gaat over een methodiek: 'the box project'. Deze streeft naar maximale kinderparticipatie, gebaseerd op de ideeën van pedagoog Janus Korczak. Kinderen gaan aan de slag met de actualiteit door middel van krantenberichten (the black box). Die gaan ze onderzoeken, verwerken en presenteren. Dit wordt ondersteund door boxen met verschillende werkvormen. Uiteindelijk is het de bedoeling dat kinderen (het productieteam genoemd) geheel zelfstandig de cyclus doorlopen, de leraar heeft dan een passieve functie. Diverse hulpmiddelen ondersteunen de methodiek; deze hulpmiddelen zijn in de etalage te zien.

Presentatoren Krijn van Dijk, Anne van de Laar, Willem van Zantvoort, Sanne van der Ven, Joost Rens, Martijn Derksen, Pabo Groenewoud
Nijmegen, Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Locatie Shipping Hall
Tijdstip 10.00-16.00 uur

7. 'STEL JE VOOR DAT ER MORGEN EEN "WONDER" GEBEURT'

'Stel je voor dat er morgen een "wonder" gebeurt'. Een veel gestelde vraag bij oplossingsgericht coachen. Deze relatief nieuwe manier van het oplossen van problemen wordt in de nieuwe opleiding Toegepaste Psychologie door middel van een training aangeleerd en toegepast. Studenten van deze opleiding willen graag hun ervaringen demonstreren en vertellen wat deze methode zo bijzonder maakt.

Presentatoren Marilyn Bakker, Ronja Hesper, Aafke Planting, studenten
Hanzehogeschool Groningen, afdeling Sociale studies, opleiding
Toegepaste Psychologie

Locatie Shipping Hall
Tijdstip 10.00-16.00 uur

8. MUZIKALO

'Muzikalo' verzorgt interactieve en educatieve muzikale kindervoorstellingen. 'Muzikalo' bestaat uit negen 4ejaars studenten die de opleiding Docent Muziek, met specialisatie Orthopedagogische Muziekbeoefening, volgen aan het conservatorium Maastricht. Vandaag zullen zij videofragmenten laten zien uit de voorstelling en kunt u vragen stellen over hun visie op het onderwijs. Daarnaast zullen ze ook iets 'live' van zich laten horen.

Deelnemers Ango Hofmans, Annelijn van Asseldonk, Edith Rutten,
Eefje van Meer, Eva van Eekeren, Jan Vink, Kirsten Dortants,
Marsha Matton, Nikki Gulikers, studenten Conservatorium
Hogeschool Zuyd, opleiding docent muziek

Locatie Shipping Hall
Tijdstip 10.00-16.00 uur

9. HONOURSPROGRAMMA TOEGEPASTE PSYCHOLOGIE

In februari 2007 is in Groningen de nieuwe opleiding Toegepaste Psychologie van start gegaan. Deze opleiding is in november 2008 gestart met een Honoursprogramma waarin wensen en talenten van studenten centraal staan. In deze presentatie geven studenten hun visie op dit vernieuwende, 'open-uitkomst' programma en vertellen zij hoe zij dit invullen.

Presentatoren Ellen Meijer, Johannes Postema, Loes Rensen, studenten
Hanzehogeschool Groningen, afdeling Sociale studies, opleiding
Toegepaste Psychologie

Locatie Shipping Hall
Tijdstip 10.00-16.00 uur

De HBO-Innovatieprijs 2009 wordt tijdens het jaarcongres van de HBO-raad uitgereikt aan de indiener(s) van een project/initiatief dat in hoge mate bijdraagt aan de vernieuwing en innovatie van het onderwijs en de beroepspraktijk. De Innovatieprijs wordt dit jaar voor de vierde keer uitgereikt.

De jury bestaat uit:

- Drs. J.W.A. (Ankie) Verlaan, voormalig lid van het College van Bestuur van UvA en HvA (voorzitter van de jury)
- Ir. P.J. (Piet) van Staalduinen, algemeen directeur van Syntens
- Žarko Baban, algemeen bestuurslid landelijke studenten vakbond LSVb

De winnaar wordt rond de klok van 16.00 uur bekend gemaakt op het podium in de Rotterdam Hall.

Locatie Rotterdam Hall

Tijdstip 16.00-16.15 uur

Programmacommissie

Drs. A.B. (Ad) de Graaf,
directeur HBO-raad

Prof.mr.dr. H.M. (Huib) de Jong,
lid college van bestuur
Hogeschool Utrecht

Drs. F. (Frans) van Kalmthout,
lid raad van bestuur Avans Hogeschool

Dr. C.H.E. (Kitty) Kwakman,
lector Professionalisering van
Agogische beroepen en
Vaktherapeuten in de Gezondheids-
zorg, Hogeschool van Arnhem en
Nijmegen

Drs. P. (Paul) van Maanen,
voorzitter college van bestuur,
Hogeschool Leiden

H. (Henk) Mulders,
voorzitter college van bestuur
Hogeschool Edith Stein

E.R.M. (Els) Verhoef,
lid college van bestuur
De Haagse Hogeschool

Organisatiecomité

W.J.A. (Wilma) van Veen, HBO-raad

Mr. drs. H.L.R. (Helga) de Vries, HBO-raad

CONTACTPERSONEN VAN PARTICIPERENDE HOGESCHOLEN

Avans Hogeschool

Drs. M. (Maya) van den Heuvel

Codarts hogeschool voor de kunsten

Drs. P.H.G.J. (Patrick) Cramers

De Haagse Hogeschool

Drs. J. (Jean) Jaminon

Fontys Hogescholen

A. (Annemarie) Diepenbroek

Gereformeerde Hogeschool Zwolle

M. (Marjan) Pansier

Hogeschool Edith Stein

Drs. J.M-L. (Anja) Tertoolen

Hogeschool INHOLLAND

C. (Cees) van Buuren

Hogeschool Rotterdam

E.P. (Erik) Trinconi

Hogeschool Utrecht

Dr. J. (Jacqueline) Hulst

Hogeschool van Amsterdam

Dr. J.A. (Joke) Oosterhuis-Geers

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

C. (Cristel) Busser

Hogeschool Zuyd

C.M.F. (Corien) Castenmiller

Hotelschool Den Haag

K. (Karin) Hofman

Noordelijke Hogeschool Leeuwarden

Drs. R. (Renate) Vasterd

Pabo Almere

H. (Hilde) Amse

Saxion Hogescholen

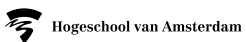
T.H.J. (Tom) Assink

Stenden hogeschool

D. (Dominicus) Kamsma

Windesheim

E. (Edith) van Rijssen

Lenovo

Wilt u het maximale uit uw bedrijf/werk/studie halen? Profiteer dan van de toonaangevende computertechnologie van Lenovo. Lenovo is een van 's werelds grootste computerproducenten en we staan bekend om onze innovaties en de legendarische en bekroonde ThinkPad-notebooks, die wereldwijd consistent als 'best-in-class' worden beoordeeld. Lenovo pc's zijn groen ontworpen, met goud bekroond, bieden u een hoge productiviteit en geen kopzorgen. Beloofd. Geïnteresseerd in wat wij voor u kunnen betekenen? Kom dan een kijkje nemen op de Lenovo stand!

Loyalis

Uw werknemers zijn uw belangrijkste kapitaal. Hoe goed zorgt u voor ze? Kom langs bij onze stand en laat u informeren. Loyalis is de inkomens- en arbeidsspecialist voor iedereen die werkt bij overheid, onderwijs en de energie- en nutsbedrijven.

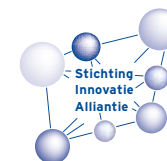

Platform Bèta Techniek

Het Sprint Programma wil, samen met 30 hoger onderwijsinstellingen, zorgen voor meer afgestudeerden in de bètatechnische opleidingen door verhoging van de in-, door- en uitstroom. De aanpak van prestatiegericht innoveren begint zijn vruchten af te werpen. Wilt u meer weten over de aanpak en resultaten, kom dan langs bij onze stand!

Stichting Innovatie Alliantie/Raak

De Stichting Innovatie Alliantie (SIA) wil kenniscirculatie bevorderen, in het bijzonder tussen hogescholen, mkb en publieke instellingen. Doel is het innovatief vermogen van het mkb en de publieke sector te verhogen. Een van de middelen is de subsidie-regeling RAAK. SIA is opgericht door MKB-Nederland, VNO-NCW, HBO-raad, TNO, Telematica Instituut en Syntens.

BMC

Elke verandering in de school moet bijdragen aan versterking van het primaire proces. Vanuit dit perspectief werken adviseurs en managers van BMC aan beter onderwijs. Door bij te dragen aan visie- en beleidsontwikkeling, aan een doortimmerde bedrijfsvoering en aan de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers. BMC geeft inhoud aan een aantrekkelijk leerklimaat voor leerlingen, voor docenten, leidinggevend en andere professionals in het onderwijs. Samen werken we aan lerende mensen in een lerende organisatie.

Zestor

Zestor is het arbeidsmarkt- en opleidingsfonds voor het hoger beroepsonderwijs. Zestor richt zich op het signaleren, adviseren en ondersteunen op het brede spectrum van de arbeidsmarkt binnen het hbo. Zowel ten behoeve van medewerkers als werkgevers.

**KOM
NAAR DE
LENOVO STAND...
EN MAAK KANS
OP DEZE
LENOVO NETBOOK!**

Ideas from Lenovo®
Notebooks and Desktops
Workstations and Servers
Software and Peripherals
Service and Support

lenovo

NEW WORLD. NEW THINKING.™

Kent u Zestor?

Met ingang van 1 januari 2008 is Zestor, arbeidsmarkt- en opleidingsfonds hbo, de nieuwe naam voor het Mobiliteitsfonds.

Zestor richt zich op het signaleren, adviseren en ondersteunen op het brede spectrum van de arbeidsmarkt binnen het hbo. Zowel ten behoeve van medewerkers als werkgevers.

De focus van onze activiteiten ligt op het ontwikkelen van producten in nauwe relatie met de cao-partners. De drie hoofdthema's hierbij zijn:

- Arbeidsmarktbeleid (werven en binden)
- Professionalisering (inzet en ontwikkeling)
- Gezond, veilig en vitaal werken (werkplezier)

Kijk op www.zestor.nl voor meer informatie.

AANTEKENINGEN